

SWISS OSIGURANJE AD, PODGORICA

IZVJEŠTAJ O IZVRŠENOJ REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA
ZA 2015. GODINU

Sadržaj

	Strana
Izveštaj nezavisnog revizora	1-2
Finansijski izvještaji:	
Bilans uspjeha za period 1.01-31.12.2015. godine	3
Bilans stanja na dan 31.12.2015. godine	4
Izveštaj o promjenama na kapitalu	5
Izveštaj o novčanim tokovima	6
Napomene uz finansijske izvještaje	7-35

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima Osiguravajućeg društva Swiss osiguranje AD, Podgorica

1. Obavili smo reviziju priloženih finansijskih izvještaja Osiguravajućeg društva Swiss osiguranje AD, Podgorica (u daljem tekstu, Društvo), koji obuhvataju bilans stanja na dan 31. decembra 2015. godine i odgovarajući bilans uspjeha, izvještaj o promjenama na kapitalu i izvještaj o tokovima gotovine za godinu koja se završava na taj dan, kao i pregled značajnih računovodstvenih politika i napomene uz finansijske izvještaje.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izveštaje

2. Rukovodstvo je odgovorno za sastavljanje i realno i objektivno prikazivanje ovih finansijskih izvještaja u skladu sa računovodstvenim propisima Crne Gore, Zakonom o osiguranju i propisima Agencije za nadzor osiguranja kojima se reguliše finansijsko izvještavanje osiguravajućih društava, kao i za interne kontrole za koje se smatra da su neophodne za sastavljanje finansijskih izvještaja, koji ne sadrže pogrešne informacije od materijalnog značaja, nastale usled kriminalne radnje ili greške.

Odgovornost revizora

3. Naša odgovornost je da, na osnovu obavljene revizije, izrazimo mišljenje o prikazanim finansijskim izvještajima. Reviziju smo obavili u skladu sa Međunarodnim standardima revizije i Zakonom o računovodstvu i reviziji Crne Gore. Ovi standardi nalažu da reviziju planiramo i obavimo na način koji omogućava da se u razumnoj mjeri uvjerimo da finansijski izvještaji ne sadrže pogrešne informacije od materijalnog značaja.

Revizija uključuje sprovođenje postupaka u cilju pribavljanja revizijskih dokaza o iznosima i informacijama objelodanjenim u finansijskim izvještajima. Izbor postupaka zasnovan je na revizorskom prosuđivanju, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih grešaka sadržanih u finansijskim izvještajima, nastalim usled kriminalne radnje ili greške. Prilikom procjene ovih rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za sastavljanje i objektivnu prezentaciju finansijskih izvještaja, u cilju osmišljavanja revizijskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti internih kontrola Društva. Revizija, takođe, uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika i vrednovanje značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvještaja.

Smatramo da su pribavljeni revizorski dokazi dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnov za izražavanje našeg mišljenja.

Mišljenje

5. Prema našem mišljenju finansijski izvještaji prikazuju, po svim materijalno značajnim pitanjima, istinito i objektivno finansijsko stanje Swiss osiguranje AD, Podgorica na dan 31. decembra 2015. godine, kao i rezultate poslovanja i tokove gotovine za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa računovodstvenim propisima Crne Gore i propisima Agencije za nadzor osiguranja Crne Gore koji regulišu finansijsko izvještavanje osiguravajućih društava.

Podgorica, 24.03.2016.godine

Keković Dragiša, Ovlašćeni revizor

BILANS USPJEHA

U periodu od 1.januara do 31 decembra 2015. godine

	Napomena	(u EUR)	
		2015.	2014.
POSLOVNI PRIHODI		2,362,265	1,866,131
Prihod od premije osiguranja i saosiguranja	3.1, 4	2,288,905	1,810,591
Obračunate bruto premije osiguranja		2,852,822	2,040,160
Primljene premije saosiguranja		-	-
Smanjenje za udio reosiguranja u premijama osiguranja i za udjele retrocesionara u premijama osiguranja		(256,640)	(243,552)
Promjene bruto prenosnih premija		(315,608)	(24,949)
Promjene prenosnih premija za saosiguravajući dio		-	-
Promjene prenosnih premija za reosiguravajući dio		8,331	38,932
Neto prihodi od ostalih usluga	5	73,360	55,540
POSLOVNI RASHODI		(1,212,619)	(931,308)
Rashodi naknada šteta	3.2, 6	(1,073,159)	(668,640)
Obračunate bruto naknade šteta		(1.152,228)	(759,446)
Troškovi vezani za isplatu šteta		(70,156)	(60,577)
Umanjenje za prihode ostvarene iz bruto regresnih potraživanja		158,622	86,314
Udio u naknadama šteta iz prihvaćenih saosiguranja, reosiguranja i retrocesija		(3,775)	(3,352)
Umanjenje za udio saosiguravača, reosiguravača i retrocesionara u naknadama šteta		121,954	93,322
Promjene bruto rezervisanja za nastale prijavljene štete		109,688	(1,690)
Promjene rezervisanja za nastale prijavljene štete za saosiguravajući i reosiguravajući dio		(10,777)	(13,831)
Promjena bruto rezervisanja za nastale neprijavljene štete		(229,175)	(8,560)
Promjena rezervisanja za troškove likvidacije šteta		2,688	(820)
Rashodi za promjene neto tehničkih rezervisanja		-	-
Ostali troškovi, doprinosi i rezervisanja	3.2, 7	(139,460)	(262,668)
DOBITAK/GUBITAK–BRUTO POSLOVNI REZULTAT		1,149,646	934,823
TROŠKOVI SPROVOĐENJA OSIGURANJA	3.3, 8	(1,227,830)	(1,060,458)
Troškovi sticanja osiguranja		(700,238)	(544,328)
Promjene u razgraničenim troškovima sticanja osiguranja		61,082	64,074
Amortizacija	3.10, 8	(45,675)	(38,582)
Troškovi rada		(364,843)	(301,049)
Materijalni troškovi		(20,076)	(30,436)
Ostali troškovi usluga		(130,239)	(175,313)
Drugi troškovi		(74,727)	(71,449)
Umanjenje za prihode od provizije reosiguranja		46,886	36,625
DOBITAK/GUBITAK-NETO POSLOVNI REZULTAT		(78,184)	(125,635)

BILANS USPJEHA

U periodu od 1.januara do 30 decembra 2015. godine

(u EUR)

FINANSISKI REZULTAT OD ULAGANJA	3.5, 9	95,264	151,619
Prihodi od ulaganja sredstava tehničkih rezervi i matematičke rezerve		63,263	68,451
Rashodi od ulaganja sredstava tehničkih rezervi i matematičke rezerve		(18,257)	(17,335)
Neto finansijski rezultat od ulaganja sredstava rezervi i matematičke rezerve		45,006	51,116
Prihodi od ulaganja koji se ne finansiraju iz sredstava tehničkih rezervi		83,091	169,549
Rashodi od ulaganja koji se ne finansiraju iz sredstava tehničkih rezervi		(32,832)	(69,046)
Neto finansijski rezultat od ulaganja koja se ne finansiraju iz sredstava tehničkih rezervi		50,258	100,503
DOBITAK/GUBITAK IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRIJE OPOREZIVANJA		17,081	25,984
POREZ NA DOBIT	3.7		
Porez na dobit		-	-
Prihodi/rashodi na ime odloženog poreza		-	-
NETO DOBIT ZA POSLOVNU GODINU		17,081	25,984
RASPODJELA NETO DOBITI			
ZARADA PO AKCIJI		0,03	0,05

Potpisano u ime Swiss osiguranje AD, Podgorica:

U Podgorici,
3.03.2016. godine

Lice odgovorno za
sastavljanje bilansa

Izvršni direktor

(Gordana Kaluđerović)

(Ivan Lero)

SWISS OSIGURANJE AD, PODGORICA
Finansijski izvještaji za godinu završenu 31. decembra 2015.

BILANS STANJA

Na dan 31.12.2015. godine

	Napomena	2015.	(u EUR) 2014.
AKTIVA			
Nematerijalna imovina	3.8, 10	12,222	19,489
Nekretnine postrojenja i oprema za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja	3.9, 11	773,895	1,054,450
Dugoročna finansijska ulaganja		1,367,609	1,005,820
Dugoročni depoziti i druga dugoročna finans. ulaganja	3.13, 12	830,637	750,000
Investicione nekretnine	3.12, 13	536,972	255,820
Kratkoročna finansijska ulaganja	3.13, 14	1,728,045	945,685
Kratkoročna sredstva		1,238,458	1,709,439
Gotovinska sredstva	3.13, 15	61,311	49,526
Kratkoročna potraživanja	3.13, 16	1,167,547	1,658,713
Zalihe materijala i sitnog inventara		9,600	1,200
Udio reosiguravača u tehničkim rezervama	17	48,794	54,443
Aktivna vremenska razgraničenja	18	267,558	206,476
Ukupna aktiva		5,436,581	4,995,802
PASIVA			
Osnovni kapital			
Akcijski kapital	3.14, 19	3,000,003	3,000,003
Rezerve		182,716	165,635
Rezerve iz dobiti		39	39
Revalorizacione rezerve		139,612	139,612
Neraspoređena dobit/gubitak		43,065	25,984
Rezervisanja			
Bruto tehničke rezerve	3.17, 20	1,741,911	1,312,705
Kratkoročne obaveze	21	340,501	281,725
Dugoročne obaveze iz finansiranja i poslovanja	22	171,445	227,772
Doprinos za preventivu	23	5	7,962
Ukupna pasiva		5,436,581	4,995,802

Potpisano u ime Swiss osiguranje AD, Podgorica:

U Podgorici,
3.03.2016. godine

Lice odgovorno za
sastavljanje bilansa

Izvršni direktor

(Gordana Kaluđerović)

(Ivan Lero)

IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NA KAPITALU

U periodu od 1. januara do 31. decembra 2015. godine

Opis	(u EUR)				
	Akcijski kapital	Revalorizacijske rezerve	Rezerve	Neraspoređena dobit	Ukupno
Stanje na dan 1. januara 2014. godine	2,846,156	139,612	39	101,137	3,086,944
Emisija kapitala	52,710	-	-	-	52,710
Povećanje akcijskog kapitala	101,137	-	-	(101,137)	-
Dobit tekuće godine	-	-	-	25,984	25,984
Stanje na dan 31. decembra 2014. godine	3,000,003	139,612	39	25,984	3,165,638
Stanje na dan 1. januara 2015. godine	3,000,003	139,612	39	25,984	3,165,638
Dobit tekuće godine	-	-	-	17,081	17,081
Stanje na dan 31. decembra 2015. godine	3,000,003	139,612	39	43,065	3,182,719

IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA

U periodu od 1. januara do 31. decembra 2015. godine

	2015.	(u EUR) 2014.
TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI		
Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	3,262,126	2,067,820
Prilivi od premija (iz osiguranja, saosiguranja i reosiguranja)	2,992,472	1,939,324
Prilivi po osnovu ostalih poslovnih prihoda	71,822	47,870
Prilivi od učešća u naknadi šteta (saosiguranja i reosiguranja)	137,274	-
Prilivi po osnovu vanrednih prihoda	60,558	80,626
	2,931,543	(1,900,950)
Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti		
Odlivi po osnovu naknada šteta (iz osiguranja, saosiguranja i reos)	1,166,539	(872,328)
Odlivi po osnovu premija (saosiguranja, reosiguranja i premija)	244,186	115,245
Odlivi po osnovu bruto zarada, naknada zarada i dugih ličnih rash	435,046	(158,993)
Odlivi po osnovu poreza, doprinosa i drugih dažbina	294,940	(97,348)
Odlivi po osnovu zakupa	29,331	(5,944)
Odlivi po osnovu provizija (zastupnicima i posrednicima)	5,042	(138,242)
Odlivi po osnovu drugih troškova poslovanja	663,107	(512,850)
Odlivi po osnovu vanrednih rashoda	93,352	-
Neto promjena gotovine iz poslovnih djelatnosti	330,583	(166,870)
B. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA		
Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja	728,650	133,510
Prilivi od prodaje hartija od vrijednosti	5,287	34,831
Prilivi od ulaganja u hartije od vrijednosti	1,994	3,969
Prilivi od prodaje nematerijalnih ulaganja i osnovnih sredstava	7,000	-
Ostali prilivi od investiranja (povraćaj depozita i avansa, kamata)	714,369	94,710
Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja	(991,822)	(369,091)
Odlivi po osnovu deponovanja i ulag. kod banaka u Crnoj Gori	(925,000)	(275,000)
Odlivi po osnovu ulaganja u akcije kojima se trguje na org tržištu	-	-
Odlivi za kupovinu nematerijalnih ulaganja i ostalih sredstava	(14,168)	(75,171)
Ostali odlivi iz aktivnosti investiranja	(52,654)	(18,920)
Neto promjena gotovine iz aktivnosti investiranja	(263,172)	(235,581)
TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA		
Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja		
Priliv po osnovu izvršenih uplata kapitala	-	52,710
Prilivi po osnovu dugoročnih kredita	-	-
Prilivi po osnovu kratkoročnih kredita	200,000	50,000
Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja		
Odliv po osnovu povraćaja pozajmljenih sredstava	(226,349)	(53,799)
Ostali odlivi po osnovu aktivnosti finansiranja	(29,277)	-
Neto promjena gotovine iz aktivnosti finansiranja	(55,626)	48,911
Neto promjena gotovine	11,785	(19,800)
Gotovina na početku obračunskog perioda	49,526	69,326
Gotovina na kraju obračunskog perioda	61,311	49,526

1. Osnivanje i djelatnost

Osiguravajuće društvo „Swiss osiguranje“ A.D, Podgorica (u daljem tekstu Društvo), je osnovano 27. januara 1993. godine pod nazivom Agroosiguranje AD, Podgorica, nakon transformacije Društva za uzajamno osiguranje „Agroosiguranje“, Podgorica. Društvo je registrovano u Privrednom sudu u Podgorici 15. februara 1993. godine Rješenjem Fi. 485/93. Savezno ministarstvo za finansije izdalo je Društvu dozvolu za rad 30. juna 1997. godine

Društvo je promijenilo naziv u Osiguravajuće društvo „Swiss osiguranje“ AD, Podgorica 7. avgusta 2000. godine, što je registrovano u Privrednom sudu u Podgorici Rješenjem broj Fi. 1475/00.

Društvo je usaglasilo svoju organizaciju sa Zakonom o privrednim društvima i upisano u Centralni registar Privrijednog suda u Podgorici 18. jula 2002. godine pod registracionim brojem 4-0000110/001.

Agencija za nadzor osiguranja je 23.01.2009. godine donijela Rješenje broj 896-2/08 kojim se Osiguravajućem društvu „Swiss osiguranje“ AD, Podgorica izdaje dozvola za rad za obavljanje poslova svih vrsta neživotnih osiguranja propisanih članom 10 Zakona o osiguranju („Sl. List CG“ 78/06 i 19/07).

Saglasno odredbama Zakona o osiguranju („Sl. list CG 78/06, 19/07, 53/09, 73/10, 40/11 i 45/12) i Statuta Društva, djelatnost „Swiss osiguranja“ AD, Podgorica su poslovi svih vrsta neživotnih osiguranja:

- Obavezno osiguranje u saobraćaju,
- Osiguranje od nezgode i dobrovoljno zdravstveno osiguranje,
- Ostala osiguranja imovine, uključujući osiguranje vozila-kasko,
- Sve vrste neživotnih osiguranja.

Sjedište Društva je u Podgorici, Bulevar Josipa Broza 23A.

Društvo je na dan 31. decembra 2015. godine imalo 37 zaposlenih, od čega 16 zaposlenih – agenti prodaje, sa skraćenim radnim vremenom (31. decembra 2014. godine 30 zaposlenih).

2. Osnova za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja**2.1. Osnova za sastavljanje finansijskih izvještaja**

Finansijski izvještaji Društva sastavljeni su u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Crne Gore („Sl.list CG”, br.69/2005, 80/2008 i 32/2011), Zakonom o osiguranju („Sl.list CG“ br. 78/06, 19/07, 53/09, 73/10, 40/11 i 45/12) i regulativom propisanom od Agencije za nadzor osiguranja Crne Gore.

Prema Zakonu o računovodstvu i reviziji i Uredbi o neposrednoj primjeni Međunarodnih računovodstvenih standarda (“Sl.list RCG”, br.69/2002), od 1.01.2003. godine u Crnoj Gori primjenjuju svi Međunarodni računovodstveni standardi (“MRS”), odnosno Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja (“MSFI”).

Društvo je u sastavljanju finansijskih izvještaja primjenjivalo računovodstvene politike koje su zasnovane na računovodstvenim i poreskim propisima Crne Gore.

Pojedinačni finansijski izvještaji su prikazani u formatu propisanom od strane Agencije za nadzor osiguranja Crne Gore.

Zvanična valuta u Crnoj Gori i izvještajna valuta Društva je Euro (EUR).

2. Osnova za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja (nastavak)

2.2. Koncept nastavka poslovanja

Finansijski izvještaji su sastavljeni u skladu sa konceptom nastavka poslovanja, koji pretpostavlja da će Društvo nastaviti da posluje i u predvidljivoj budućnosti.

2.3. Uporedni podaci

Uporedne podatke čine godišnji finansijski izvještaji Društva za 2014. godinu, koji su bili su predmet revizije.

2.4. Korišćenje procjenjivanja

Prezentacija finansijskih izvještaja zahtijeva od rukovodstva korišćenje najboljih mogućih procjena, objelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih izvještaja, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih izvještaja, a budući stvarni rezultati mogu se razlikovati od procijenjenih iznosa. Ove procjene se najvećim dijelom odnose na procjene korisnog vijeka upotrebe osnovnih sredstava, procjene obezvrjeđenja potraživanja iz poslovnih odnosa, rezervisanja za prijavljene, a ne likvidirane štete, rezervisanja za nastale, a neprijavljene štete i ostala rezervisanja.

3. Pregled značajnih računovodstvenih politika

Osnovne računovodstvene politike primijenjene prilikom sastavljanja finansijskih izvještaja za 2015. godinu su sledeće:

3.1. Poslovni prihodi

Poslovni prihodi obuhvataju prihode od premije osiguranja i ostale prihode. Prihodi se priznaju po fer vrijednosti primljenih nadoknada ili potraživanja.

Premija osiguranja predstavlja iznos fakturisane premije koju osiguranik plaća osiguravaču za snošenje rizika na osnovu ugovora o osiguranju umanjen za iznos prenosne premije koja pripada narednom obračunskom periodu, a uvećan za prenosnu premiju iz prethodne godine.

Prihodi od premija osiguranja se, nakon umanjenja poreza na premiju osiguranja priznaju kao prihod, u skladu sa rokovima i periodima pokrivanja rizika iz odgovarajućih ugovora o osiguranju i reosiguranju.

Visina bruto premije utvrđena je tarifom premije prema vrsti osiguranja. Bruto premija se sastoji od funkcionalne premije i režijskog dodatka. Funkcionalnu premiju čine tehnička premija i doprinos za preventivu.

Prenosna premija (rezerva za nezarađene premije) se obezbeđuje da bi se obuhvatili djelovi fakturisanih premija koji se odnose na prihode narednih obračunskih perioda. Obračun prenosne premije se vrši prema vremenu trajanja osiguranja, odnosno metodom pro rata temporis.

Režijski dodatak se koristi za pokriće troškova sprovođenja osiguranja. Maksimalnu stopu režijskog dodatka utvrđuje Odbor direktora Društva.

Ostali prihodi predstavljaju druge stavke koje zadovoljavaju definiciju prihod i mogu, ali ne moraju da proisteknu iz uobičajenih aktivnosti Društva.

3. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)**3.2. Poslovni rashodi**

Poslovni rashodi obuhvataju troškove koji proističu iz uobičajenih aktivnosti Društva i gubitke. Poslovne rashode čine: rashodi naknada šteta, rashodi za promjene neto tehničkih rezervisanja, troškovi za preventivu, garantni fond, troškovi nadzornog organa, troškovi ispravke vrijednosti premije osiguranja i ostali troškovi osiguranja.

3.2.1. Rashodi naknada šteta

Neto rashodi naknade štete obračunati su iz bruto naknade šteta, koja je uvećana za troškove vezane za isplatu šteta, umanjena za regresna potraživanja i udio reosiguranja i saosiguranja i korigovana za promjenu bruto rezervisanja za štete i učešće reosiguranja i saosiguranja u tim rezervacijama. Troškovi vezani za isplatu šteta sadrže eksterne i interne troškove procjene opravdanosti iznosa odštetnih zahtjeva, kao i sudske troškove i troškove vještačenja.

3.2.2. Ostali troškovi, doprinosi i rezervisanja

Ostali troškovi, doprinosi i rezervisanja obuhvataju troškove doprinosa garantnom fondu, troškove nadzornog organa, troškove za preventivnu aktivnost, troškovi ispravke vrijednosti premije osiguranja i ostale troškove iz poslova osiguranja. Ostali troškovi se priznaju na obračunskoj osnovi.

Garantni fond

Garantni fond čine sredstva formirana izdvajanjem doprinosa garantnom fondu na teret bilansa uspjeha tekućeg perioda radi ekonomske zaštite putnika u javnom saobraćaju, u slučajevima kada je šteta pričinjena upotrebom neosiguranog ili nepoznatog sredstva. Sredstva garantnog fonda se vode na posebnom računu pri Nacionalnom birou osiguravača Crne Gore.

Agencija za nadzor osiguranja je donijela Pravilnik o kriterijumima za određivanje visine doprinosa Garantnom fondu („Sl list CG“ br. 14/13 i 54/13). Odlukom Agencije za nadzor osiguranja redovni doprinos Garantnom fondu, koji su društva koja obavljaju poslove obaveznih osiguranja u saobraćaju dužna da uplate Udruženju za 2015. godinu utvrđen je po stopi od:

- 3% bruto fakturisane premije za obavezno osiguranje putnika u javnom saobraćaju od posljedica nesrećnog slučaja, osiguranje vlasnika, odnosno korisnika motornih vozila od odgovornosti za štetu pričinjenu trećim licima i osiguranje vlasnika, odnosno korisnika plovih objekata od odgovornosti za štetu pričinjenu trećim licima.

- 0,3% bruto fakturisane premije za osiguranje vlasnika, odnosno korisnika vazduhoplova od odgovornosti za štetu pričinjenu trećim licima.

3.3. Troškovi sprovođenja osiguranja

Troškovi sprovođenja osiguranja obuhvataju rashode koji proističu iz uobičajenih aktivnosti Društva i čine ih troškovi sticanja osiguranja, amortizacije, zarada, naknada zarada i ostalih primanja zaposlenih, materijalni troškovi ostali troškovi usluga i drugi troškovi.

3.4. Preračunavanje stranih sredstava plaćanja

Sva potraživanja i obaveze u stranim sredstvima plaćanja, preračunavaju se u EUR primjenom zvaničnih deviznih kurseva važećih na dan bilansa stanja.

Poslovne promjene u stranim sredstvima plaćanja tokom godine preračunavaju se u EUR po zvaničnim deviznim kursovima važećim na dan poslovne promjene.

3. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

Pozitivne i negativne kursne razlike nastale iz preračuna sredstava i obaveza iskazanih u stranim sredstvima plaćanja i preračunom poslovnih promjena u toku godine priznaju se kao prihod ili rashod perioda u kome su nastale.

3.5. Finansijski prihodi i rashodi

Finansijske prihode čine prihodi od dividendi i drugih udjela u dobitku, prihodi od kamata, dobici od finansijskih sredstava i drugi prihodi.

Finansijski rashodi se sastoje od rashoda od kamata, gubitaka od finansijskih sredstava i drugih finansijskih rashoda.

3.6. Nakanade za zaposlene

U skladu sa propisima koji se primjenjuju u Crnoj Gori, Društvo je u obavezi da plaća doprinose državnim fondovima kojima se obezbjeđuje socijalna sigurnost zaposlenih. Ove obaveze uključuju doprinose za zaposlene na teret poslodavca u iznosima obračunatim po stopama propisanim relevantnim zakonskim propisima. Društvo je, takođe, obavezno da od bruto plata zaposlenih obustavi doprinose i da ih, u ime zaposlenih, uplati tim fondovima. Doprinosi na teret poslodavca i doprinosi na teret zaposlenih iskazuju se kao rashod perioda na koji se odnose.

Nakon izvršenih uplata doprinosa, Društvo nema daljih zakonskih obaveza u pogledu budućeg plaćanja doprinosa ukoliko fond nema dovoljno sredstava da isplati sve beneficije zaposlenima koji su se penzionisali.

3.7. Porez na dobit i odloženo oporezivanje**Tekući porez na dobit**

Porez na dobit se obračunava i plaća u skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica ("Sl. List CG" br. 80/2004, 40/2008, 86/2009 i 40/2011). Porez na dobit plaća se po proporcionalnoj stopi koja iznosi 9% od poreske osnovice.

Oporeziva dobit se utvrđuje na osnovu dobiti Društva iskazane u bilansu uspjeha uz usklađivanje prihoda i rashoda po odredbama Zakona o porezu na dobit pravnih lica (čl. 8 i 9 za usklađivanje prihoda i čl. 10 do 20 za usklađivanje rashoda).

Poreski propisi Crne Gore ne predviđaju da se poreski gubici iz tekućeg perioda mogu koristiti kao osnova za povraćaj poreza plaćenog u prethodnim periodima. Međutim, gubici iz tekućeg perioda iskazani u poreskom bilansu mogu se koristiti za umanjenje poreske osnovice budućih obračunskih perioda, ali ne duže od pet godina.

Odloženi porez na dobit

Odloženi porez na dobit se obračunava korišćenjem metode obaveza za privremene razlike koje nastanu između poreske osnovice sredstava i obaveza i njihove knjigovodstvene vrijednosti. Odloženi porez na dobit se utvrđuje primjenom poreskih stopa koje su na snazi na dan bilansa stanja i za koje se očekuje da će biti primijenjene u periodu u kome će se odložena poreska sredstva realizovati ili odložene poreske obaveze izmiriti. Odložene poreske obaveze se priznaju za sve oporezive privremene razlike. Odložena poreska sredstva se priznaju za sve odbitne privremene razlike i poreske gubitke i kredite, koji se mogu prenositi u naredne fiskalne periode, do stepena do kojeg će vjerovatno postojati oporeziva dobit od koje se odložena

3. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

poreska sredstva mogu iskoristiti. Po mišljenju rukovodstva Društva, efekti primjene MRS 12- "Porez na dobit" nijesu od materijalnog značaja na finansijske izvještaje posmatrane u cjelini.

Porezi i doprinosi idruga zakonske obaveze koje ne zavise od rezultata poslovanja

Porezi, doprinosi i druge zakonske obaveze koje ne zavise od rezultata poslovanja uključuju porez na imovinu, kao i druge poreze i doprinose u skladu sa republičkim i opštinskim propisima.

3.8. Nematerijalna ulaganja

Nematerijalna ulaganja se odnose na softvere za vođenje poslovnih knjiga i obračun premije osiguranja.

Nematerijalna ulaganja se inicijalno priznaju po nabavnoj vrijednosti. Nabavnu vrijednost čini fakturna vrijednost sredstava, uvećana za sve troškove nastale do njihovog stavljanja u upotrebu.

Naknadno mjerenje nakon početnog priznavanja nematerijalnih ulaganja vrši se po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za akumuliranu ispravku vrijednosti i eventualne akumulirane gubitke zbog obezvrjeđenja.

3.9. Nekretnine i oprema

Kao nekretnine i oprema priznaju se sredstva čiji je očekivani korisni vijek upotrebe duži od jedne godine.

Nekretnine i oprema se prilikom početnog priznavanja odmjeravaju po nabavnoj vrijednosti. Nabavnu vrijednost čini fakturna vrijednost nekretnina i opreme, uvećana za sve troškove nastale do njihovog stavljanja u upotrebu.

Nakon početnog priznavanja, građevinski objekti se u bilansu stanja iskazuju po revalorizovanoj vrijednosti, koja predstavlja fer/poštenu vrijednost na dan procjene, umanjenoj za ispravku vrijednosti i gubitke zbog obezvrjeđenja. Učestalost revalorizacije zavisi od promjene vrijednosti nekretnina i opreme i vrši se u slučajevima kada neto sadašnja vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme materijalno značajno odstupa od fer vrijednosti sredstava na dan bilansa stanja.

Povećanje knjigovodstvene vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme po osnovu revalorizacije iskazuje se na računu revalorizacionih rezervi. Smanjenja knjigovodstvene vrijednosti kojima se umanjuju prethodna povećanja vrijednosti istih sredstava terete direktno revalorizacione rezerve; sva ostala smanjenja terete bilans uspjeha.

Nezavisna procjena građevinskih objekata izvršena je od strane ovlašćenog procjenitelja na dan 31. decembra 2014. godine, metodom tržišne vrijednosti.

Nakon početnog priznavanja oprema se iskazuje po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za akumuliranu ispravku vrijednosti i eventualne akumulirane imparitetne gubitke.

Naknadni troškovi se uključuju u nabavnu vrijednost sredstva ili se priznaju kao posebno sredstvo, ukoliko je primjenljivo, samo kada postoji vjerovatnoća da će Društvo u budućnosti imati ekonomsku korist od tog sredstva i ako se njegova vrijednost može pouzdano izmjeriti. Svi drugi troškovi tekućeg održavanja terete bilans uspjeha perioda u kome su nastali.

3. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

Dobici ili gubici nastali pri otuđenju ili rashodovanju nekretnina i opreme utvrđuju se iz razlike između iznosa dobijenog prodajom i knjigovodstvene vrijednosti i priznaju se u korist ili na teret bilansa uspjeha.

3.10. Amortizacija

Amortizacija nekretnina, opreme i nematerijalnih ulaganja obračunava se na nabavnu, odnosno procijenjenu vrijednost umanjenu za procijenjeni iznos rezidualne vrijednosti, proporcionalnim metodom, primjenom stopa koje se utvrđuju na osnovu procijenjenog korisnog vijeka upotrebe sredstava.

Amortizacija se obračunava počevši od narednog mjeseca za novonabavljene nekretnine i opremu, odnosno obračunom na vrijednost nekretnina i opreme, utvrđenu krajem prethodne godine, za ostale nekretnine i opremu.

Primijenjene stope su sledeće:

	Procijenjeni Korisni vijek (godina)	Stopa amortizacije (%)	Stopa koja se priznaje u poreskom bilansu (%)
Softveri i licence	5	20,00	30,00
Građevinski objekti	30-97	3,33-1,03	5,00
Računari i računarska oprema	3	33,33	30,00
Vozila	5	20,00	15,00
Rashladni uređaji, telefoni, telefaks	5	20,00	15,00
Kancelarijske mašine	5-6	16,50-20,00	20,00
Kancelarijski namještaj	3-6,5	15,00-33,33	20,00

U skladu sa članom 13. stav 6. Zakona o porezu na dobit pravnih lica ("Sl.list RCG", br. 80/04, "Sl.list CG", br. 40/2008, br. 86/09, br. 73/10 i br. 40/11) obračun amortizacije za poreske svrhe se razlikuje od obračuna amortizacije za računovodstvene svrhe. Amortizacija licenci, ostalih nematerijalnih ulaganja i građevinskih objekata za poreske svrhe obračunava se primjenom proporcionalnog metoda, a za licence i opremu primjenom degresivnog metoda.

3.11. Obevrjeđenje vrijednosti imovine

Društvo na dan bilansa stanja preispituje vrijednosti po kojima je iskazana materijalna imovina i procjenjuje da li postoje nagovještaji da je vrijednost nekog sredstva umanjena. U slučaju da postoje takve naznake, procjenjuje se nadoknadivi iznos sredstava, kako bi se utvrdio iznos obevrjeđenja. Gubitak zbog umanjenja vrijednosti se priznaje u visini iznosa za koji je knjigovodstvena vrijednost sredstva veća od njegove nadoknadive vrijednosti. Nadoknativa vrijednost je neto prodajna vrijednost umanjena za troškove prodaje ili upotrebna vrijednost, zavisno od toga koja je od te dvije vrijednosti veća.

Gubitak zbog obevrjeđenja se priznaje kao rashod tekućeg perioda, ukoliko sredstvo nije prikazano u finansijskim izvještajima po revalorizovanoj vrijednosti, kada se obevrjeđenje tretira kao smanjenje revalorizacione rezerve do revalorizovanog iznosa.

Na dan 31.12.2015. godine, na osnovu procjene rukovodstva Društva, ne postoje indicije da je došlo do obevrjeđenja vrijednosti imovine.

3. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)**3.12. Investicione nekretnine**

Investiciona nekretnina je ulaganje Društva u nekretninu koju Društvo ne koristi za neposredno obavljanje djelatnosti, nego radi sticanja prihoda od zakupa i/ili radi uvećanja vrijednosti kapitala.

Investiciona nekretnina se inicijalno priznaje po nabavnoj vrijednosti. Nabavna vrednost sadrži nabavnu cijenu i neposredno pripadajuće troškove. Nakon početnog priznavanja investiciona nekretnina se iskazuje po fer vrijednosti. Dobitak ili gubitak nastao po osnovu promjene fer vrijednosti priznaje se kao prihod ili rashod perioda u kojem je nastao.

3.13. Finansijska sredstva

Finansijska imovina razvrstana je u sljedeće kategorije: učešća u kapitalu pridruženih entiteta, hartije od vrijednosti namijenjene trgovanju, oročeni depoziti i potraživanja iz poslovnih odnosa. Klasifikacija finansijske imovine zavisi od prirode i namjene finansijskog sredstva i utvrđena je u vrijeme početnog priznavanja.

Učešća u kapitalu pridruženih entiteta

Učešća u kapitalu pridruženih entiteta predstavljaju ulaganja u osnivački kapital Nacionalnog biroa osiguravača Crne Gore i prikazana su po prvobitnoj vrijednosti ulaganja.

Ulaganja u hartije od vrijednosti namijenjene trgovanju

Finansijski plasmani čiji se efekti promjena u fer vrijednosti iskazuju u bilansu uspjeha su finansijska sredstva namijenjena trgovanju.

Ulaganja u hartije od vrijednosti namijenjene trgovanju predstavljaju plasmane u akcije privrednih društava koja se kotiraju na tržištima hartija od vrijednosti u Crnoj Gori i Srbiji i prikazana su u okviru obrtne imovine.

Hartije od vrijednosti namijenjene trgovanju se početno iskazuju po nabavnoj vrijednosti na dan trgovanja. U nabavnu vrijednost se ne uključuju transakcioni troškovi nabavke. Nakon početnog priznavanja, finansijska sredstva se na dan bilansa stanja vrednuju po fer vrijednosti, bez odbitka za troškove transakcija koji mogu nastati prilikom prodaje ili drugog otuđenja. Razlika između fer vrijednosti i knjigovodstvene vrijednosti na datum bilansa stanja direktno se priznaje kao prihod ili rashod perioda u kojem je nastala.

Finansijska sredstva se isknižavaju onda kada pravo na priliv po osnovu finansijskog ulaganja prestane, odnosno kada Društvo suštinski prenese sve rizike i koristi od vlasništva.

Iznos više ili manje ostvarene prodajne vrijednosti u odnosu na vrijednost koja je iskazana u poslovnim knjigama Društva, iskazuje se kao dobitak, odnosno gubitak u bilansu uspjeha i prikazuje kao dio ostalih poslovnih prihoda ili poslovnih rashoda.

Otpis ulaganja u hartije od vrijednosti namijenjene trgovanju vrši se u cjelosti za akcije privrednih društava koja su trajno prestala sa poslovanjem ili za koja je završen postupak stečaja. Djelimičan otpis finansijskih plasmana vrši se za akcije privrednih društava kod kojih je došlo do smanjenja akcijskog kapitala po osnovu pokrića gubitka iz poslovanja, a na osnovu odluke Skupštine akcionara tih društava.

3. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

Potraživanja iz poslovnih odnosa i oročeni depoziti

Potraživanja za premiju i druga potraživanja čine potraživanja za fakturisane iznose premija osiguranja koja nijesu naplaćena na dan bilansiranja, kao i druga kratkoročna potraživanja.

Potraživanja se inicijalno priznaju po nominalnoj vrijednosti, a na dan bilansa se iskazuju po nominalnoj vrijednosti umanjenoj za procjenu rukovodstva o potencijalnoj nenaplativosti potraživanja.

Ispavka vrijednosti se iskazuje kada postoji objektivni dokaz da Društvo neće moći da naplati sve iznose koje potražuje na osnovu prvobitnih uslova potraživanja. Značajne finansijske teškoće kupca, vjerovatnoća da će kupac otići pod stečaj ili finansijsku reorganizaciju, propust ili kašnjenje u plaćanju duže od godinu dana od dana dospjeća, smatraju se indikatorima da je umanjena vrijednost potraživanja.

Rukovodstvo Društva utvrđuje ispravku vrijednosti plasmana imajući pri tome u vidu urednost u plaćanju, finansijsko stanje dužnika i slične faktore.

Depoziti kod banaka iskazuju se po nominalnoj vrijednosti.

Umanjenje vrijednosti finansijske imovine

Društvo provjerava na datum sastavljanja finansijskih izvještaja da li postoje objektivni dokazi za obezvrjeđenje finansijske imovine. Finansijska imovina je pretrpjela umanjenje vrijednosti tamo gdje postoji objektivni dokaz da će procijenjeni budući novčani tokovi od imovine biti izmijenjeni kao rezultat jednog ili više događaja koji su se desili nakon početnog priznavanja finansijske imovine.

Objektivni dokaz umanjenja vrijednosti finansijske imovine može uključiti:

- značajnu finansijsku teškoću pravnog lica; ili
- kašnjenje ili propust u plaćanju; ili
- kada postane vjerovatno da će dužnik otići pod stečaj ili finansijsku reorganizaciju.

Iznos troška po osnovu ispravke vrijednosti se priznaje u okviru bilansa uspjeha u okviru ostalih rashoda. Naknadna naplata potraživanja koje je ranije bilo ispravljeno ili otpisano priznaje se u bilansu uspjeha u okviru ostalih prihoda.

Prestanak priznavanja finansijske imovine

Društvo prestaje priznavati finansijsku imovinu samo kada ugovorna prava na novčane tokove od finansijske imovine isteknu ili ako prenese finansijsku imovinu, pa samim tim i sve rizike i nagrade od vlasništva sredstva na drugi subjekt.

Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Gotovina i gotovinski ekvivalenti obuhvataju gotovinu na žiro i deviznim računima Društva, gotovinu u blagajni i novčana sredstva oročena kod poslovnih banaka na period do tri mjeseca.

3. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

Lizing

Lizing se klasifikuje kao finansijski lizing u svim slučajevima kada se lizingom, na Društvo, prenose u najvećoj mjeri svi rizici i koristi koji proizilaze iz vlasništva nad predmetom lizinga. Predmet lizinga se priznaje kao sredstvo u poslovnim knjigama zakupca i kao obaveza po fer vrednosti.

Amortizacija sredstva koje je predmet lizinga vrši se tokom vijeka upotrebe sredstva ili tokom trajanja zakupa, u zavisnosti od toga koji je od ova dva perioda kraći.

3.14. Kapital

Kapital Društva čini: akcijski kapital, revalorizacije i druge rezerve, akumulirani gubitak/dobitak prethodnih godina i dobit tekuće godine.

U skladu sa odredbama člana 21 Zakona o osiguranju akcijski kapital Društva za sve vrste neživotnih osiguranja ne može biti manji od 3.000.000 €.

3.15. Garantni kapital

Radi obezbjeđenja trajnog izvršenja obaveza, društvo za osiguranje je prema odredbama Zakona o osiguranju, dužno da ima garantni kapital. Garantni kapital Društva čini zbir osnovnog i dopunskog kapitala.

Osnovni kapital čini: akcijski kapital, rezerve kapitala koje se ne odnose na obaveze iz Osiguranja i prenijeta dobit iz prethodnih godina. Obračunati osnovni kapital umanjuje se za: otkupljene sopstvene akcije, nematerijalnu imovinu, preneseni gubitak i gubitak tekuće godine, razliku nediskontovanih i diskontovanih tehničkih rezervi za rezervisane štete.

Dopunski kapital čine: akcijski kapital uplaćen na osnovu kumulativnih povlašćenih akcija, podređeni dužnički instrumenti, rezerve kapitala povezane sa kumulativnim povlašćenim akcijama, druge kategorije, pri čemu se navedene druge kategorije mogu uključiti u obračun dopunskog kapitala samo na osnovu saglasnosti regulatornog organa.

Iznos dopunskog kapitala ne može prelaziti 50% iznosa osnovnog kapitala utvrđenog članom 92 a Zakona o osiguranju Crne Gore.

Prilikom obračuna kapitala društva za osiguranje, zbir osnovnog i dopunskog kapitala umanjuje se za:

- udjele u drugim društvima za osiguranje, društvima za reosiguranje, bankama, brokerskim i dilerskim društvima, društvima za upravljanje i drugim finansijskim institucijama, ako ti udjeli prelaze iznos od 20% učešća u kapitalu i ulaze u obračun adekvatnosti kapitala tih društava;
- ulaganja u podređene dužničke instrumente i druga ulaganja u društva iz prethodne tačke, koja se uzimaju u obzir pri obračunu adekvatnosti kapitala tih društava;
- akcije koje se ne kotiraju na organizovanom tržištu i druga sredstva koja nije moguće koristiti za izmirenje dospjelih novčanih obaveza.

Društvo je dužno da garantni kapital održava najmanje u visini akcijskog kapitala propisanim Zakonom o osiguranju.

Garantni kapital ne smije biti manji od 1/3 margine solventnosti.

3. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)**3.16. Revalorizacione rezerve**

Revalorizacione rezerve su formirane po osnovu efekata izvršene procjene vrijednosti nekretnina, koju je Društvo izvršilo u skladu sa metodom računovodstvenog obuhvatanja i iskazivanja njihove vrijednosti, koji je dozvoljeni alternativni računovodstveni tretman po MRS 16-Nekretnine postrojenja i oprema.

Efekat revalorizacije pojedinog osnovnog sredstva koji je iskazan u revalorizacionim rezervama realizuje se u slučaju prodaje, odnosno rashodovanja osnovnog sredstva i iskazuje direktno kao povećanje neraspoređene dobiti ili kao smanjenje akumuliranog nepokrivenog gubitka.

Gubitak zbog umanjenja vrednosti revalorizovanog sredstva tretira se kao smanjenje revalorizacione rezerve koja je prethodno formirana za to sredstvo. Ukoliko je gubitak zbog umanjenja vrijednosti veći od revalorizacione rezerve, razlika se priznaje kao rashod perioda.

3.17. Bruto tehničke rezerve

Formiranje tehničkih rezervi je propisano zakonom o osiguranju, podzakonskim aktima i internim pravilnicima.

Osiguravajuće društvo mora za sve poslove osiguranja, koje obavlja, formirati odgovarajuće tehničke rezerve, koje su namijenjene pokriću budućih obaveza iz osiguranja i eventualnih gubitaka zbog rizika, koji proizilaze iz poslova osiguranja koje obavlja.

Osiguravajuće društvo koje se bavi poslovima neživotnih osiguranja mora formirati sledeće vrste tehničkih rezervi:

- rezerve za prenosne premije,
- rezervisanja za štete,

Prenosne premije

Prenosne premije predstavljaju nedospjeli dio obračunatih premija po osnovu ugovora o osiguranju na dan bilansa. Prenosne premije se obrazuju izdvajanjem iz ukupne premije osiguranja na kraju tekućeg obračunskog perioda, odvojeno za svaku vrstu osiguranja, srazmjerno vremenu trajanja osiguranja. Obračun prenosne premije vrši se prema vremenu trajanja osiguranja, odnosno metodom pro-rata-temporis. Osnovicu za obračun prenosne premije predstavlja iznos bruto premije u godini za koju se vrši obračun. Prenosnu premiju utvrđuje ovlašćeni aktuar.

Rezervisane štete

Rezervisanja za štete predstavljaju iznose za prijavljene nelikvidirane štete, štete u sporu i nastale i neprijavljene štete. Iznos rezervacije se utvrđuje prema aktima poslovne politike društva za prijavljene nelikvidirane štete prema procijenjenim iznosima nelikvidiranih šteta nastalih do 31. decembra tekuće godine.

Rezerve za nastale, prijavljene a neriješene štete se obračunavaju za sve štete koje su prijavljene Društvu, a koje nijesu riješene do kraja obračunskog perioda, i to pojedinačnom procjenom za svku štetu. Za nastale neprijavljene štete u redovnom postupku za koje je utvrđen pravni osnov, ali nijesu pribavljeni potrebni dokumenti na osnovu kojih bi se mogao pouzdano obračunati iznos rezervacije, visina rezervacije se utvrđuje, za svaku štetu posebno, najmanje u visini prosječnog iznosa šteta riješenih u tekućoj godini za vrstu osiguranja kojoj ta šteta pripada.

3. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

Rezervisane nastale, a neprijavljene štete se sastoje od očekivanih isplata za štete i troškove po osnovu šteta u vezi sa osiguranim slučajem, koji se desio, ali još nije prijavljen Društvu na dan procjene.

Za nastale štete koje do kraja obračunskog perioda nijesu prijavljene, Društvo vrši obračun rezervacije koristeći Chain ladder metod, kod onih vrsta osiguranja kod kojih postoje dovoljni podaci o štetama u prethodnim godinama.

3.18. Upravljanje rizicima

Društvo je u svom poslovanju izloženo sledećim osnovnim vrstama rizika:

- riziku osiguranja,
- tržišnim rizicima,
- riziku likvidnosti,
- kreditnom riziku,

Kao i drugim rizicima koji zavise od prirode, obima i složenosti poslovanja društva.

a) Rizik osiguranja

Rizik osiguranja se odnosi na neizvjesnost poslova osiguranja. Rizike koji svaki od ugovora o osiguranju nosi čine mogućnost da se osigurani događaj desi, kao i neodređenost iznosa odštete koji se po tom osnovu traži. Po samoj prirodi ugovora o osiguranju, ovaj rizik zavisi od slučajnosti i zbog toga je nepredvidiv. Najznačajnije komponente rizika osiguranja su premijski rizik i rizik neadekvatnih rezervisanja osiguranja. Oni se odnose na adekvatnost premijskih tarifa i adekvatnost rezervisanja u odnosu na obaveze iz osiguranja.

Premijski rizik je prisutan u trenutku izdavanja polise, prije nego se dogodi osigurani slučaj. Postoji rizik da će troškovi koji će nastati biti veći od primljenih premija. Društvo upravlja ovim rizicima strategijom osiguranja, odgovarajućim ugovorima o reosiguranju i proaktivnim odnosom prema štetama.

U vezi sa ugovorima o osiguranju imovine Društvo je izloženo rizicima od teže prirodne nepogode (poplave, olujne vjetrove itd.), i rizicima od šteta za požare i kvarove opreme siguranika. Za određene vrste ugovora Društvo ima ograničen broj šteta koje po polisi isplaćuje ili ograničenu ukupnu sumu koju isplaćuje po polisi u toku godine.

b) Tržišni rizik

Tržišni rizik uključuje valutni rizik, rizik promjene kamatnih stopa i rizik cijena. Celokupan program upravljanja rizikom usmeren je na nepredvidivost finansijskih tržišta i nastoji da svede na minimum potencijalne negativne uticaje na finansijsko poslovanje Društva. Upravljanje rizikom obavlja Rukovodstvo na osnovu politika koje odobri Odbor direktora.

Devizni rizik

Društvo je izloženo deviznom riziku koji proističe iz poslovanja sa različitim valutama. To je rizik da će se vrijednost finansijskog instrumenta mijenjati zbog promjene u kursu stranih valuta.

Zvanična valuta u Crnoj Gori je EUR. Obzirom da Društvo većinu transakcija obavlja u EUR, valutni rizik je značajno umanjen.

3. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

Kamatni rizik

Rizik kamatnih stopa je rizik promjena u vrijednosti finansijskih instrumenata, a koje nastaju kao rezultat promjena kamatnih stopa na tržištu.

Aktivnosti Društva izložene su riziku od promjene u nivou kamatnih stopa u dijelu kamatonosnih sredstava i obaveza. Ovaj rizik je ograničen budući da sva kamatonosna ulaganja Društva na dan izvještavanja imaju fiksne stope.

Kreditni rizik

Kreditni rizik se definiše kao nesposobnost dužnika u podmirenju dospjelog potraživanja. Društvo upravlja ovim rizikom analizom naplativosti potraživanja. Za potraživanja za koja se procijeni da su nenaplativa ili nijesu naplaćena u razumnom roku, vrši se ispravka vrijednosti.

c) Rizik likvidnosti

Oprezno upravljanje rizikom likvidnosti podrazumeva održavanje dovoljnog iznosa novčanih sredstava i hartija od vrijednosti namenjenih prodaji, raspoloživost finansiranja preko odgovarajućeg iznosa kreditnih obaveza i mogućnosti da se izravna pozicija na tržištu.

d) Upravljanje kapitalom

Cilj upravljanja kapitalom je da Društvo zadrži sposobnost da nastavi da posluje u neograničenom periodu u predvidljivoj budućnosti, kako bi akcionarima obezbijedilo povraćaj (profit), a ostalim interesnim stranama povoljnosti, i da bi očuvalo optimalnu strukturu kapitala sa ciljem da smanji troškove kapitala.

Društvo je dužno da izračunava marginu solventnosti u skladu sa Pravilnikom o načinu utvrđivanja visine margine solventnosti (Službeni list Crne Gore 14/13) i da u svom poslovanju obezbijedi da margina solventnosti uvijek bude u visini koju je utvrdio regulatorni organ. Cjelokupni obračun margine solventnosti sastoji se iz obračuna metodom premijske osnove i metode osnove šteta.

Društvo za osiguranje dužno je da kapital održava najmanje u visini margine solventnosti.

Garantni kapital ne smije biti manji od 1/3 margine solventnosti.

Društvo za osiguranje dužno je da garantni kapital održava najmanje u visini akcijskog kapitala propisanog Zakonom o osiguranju.

Obračun garantnog kapitala prikazan je u napomeni 19.

3.19. Pravična (fer) vrijednost

Poslovna politika Društva je da objelodani informacije o pravičnoj vrijednosti aktive i pasive za koju postoje zvanične tržišne informacije i kada se pravična vrijednost značajno razlikuje od knjigovodstvene vrijednosti. Ne postoji dovoljno tržišnog iskustva, kao ni stabilnosti i likvidnosti kod kupovine i prodaje potraživanja i ostale finansijske aktive i pasive, pošto zvanične tržišne informacije nijesu u svakom trenutku raspoložive. Stoga, pravičnu vrijednost nije moguće pouzdano utvrditi u odsustvu aktivnog tržišta.

Rukovodstvo Društva vrši procjenu rizika i u slučajevima kada se ocijeni da vrijednost po kojoj se imovina vodi u poslovnim knjigama neće biti realizovana, vrši ispravku vrijednosti.

Po mišljenju rukovodstva Društva, iznosi u ovim finansijskim izvještajima odražavaju vrijednost koja je u datim okolnostima najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe izvještavanja.

4. Prihodi od premije osiguranja i saosiguranja

	(u EUR)	
	2015.	2014.
Obračunate bruto premije osiguranja	2,852,822	2,040,160
Smanjenje za udio reosiguranja u premijama osiguranja	(256,640)	(243,552)
Promjene bruto prenosnih premija	(315,608)	(24,949)
Promjene prenosnih premija za reosiguravajući dio	8,331	38,932
	2,288,905	1,810,591

4.1. Po strukturi i vrsti osiguranja, prihode od premija čine:

	(u EUR)	
	2015.	2014.
Auto odgovornost	1,445,683	966,463
Kasko osiguranje	164,738	121,214
Civil požar	166,923	129,278
Granično osiguranje	252,756	217,395
Požar industrija	19,500	18,148
Objekti u izgradnji	5,334	1,989
Lom mašina	41,642	43,666
Lom stakla	43,961	37,792
Nezgoda	360,423	321,379
Hirurške intervencije	59,646	60,890
Hotelski gosti	240,528	76,091
Provalna krađa	17,656	17,592
Ostalo	34,032	28,263
	2,852,822	2,040,160

5. Neto prihodi od ostalih usluga

Prihodi od ostalih usluga za 2015. godinu iskazani su u iznosu od 73,360 € (2014. godine 55,540 €) i odnose se na prihode od zelene karte.

6. Rashodi naknada šteta

	(u EUR)	
	2015.	2014.
Obračunate bruto naknade šteta	1.152,228	759,446
Troškovi vezani za isplatu šteta	70,156	60,577
Umanjenje za prihode iz bruto regresnih potraživanja	(158,622)	(86,314)
Udio u naknadama šteta iz prihvaćenih saosiguranja	3,775	3,352
Umanjenje za udio reosiguravača u naknadama šteta	(121,954)	(93,322)
Promjene bruto rezerisanja za nastale prijavljene štete	(109,688)	1,690
Promjene rezerisanja za nastale prijavljene štete za saosiguravajući i reosiguravajući dio	10,777	13,831
Promjene bruto rezerisanja za nastale neprijavljene štete	229,175	8,560
Promjene rezervisanja za troškove likvidacije šteta	(2,688)	820
	1,073,159	668,640

6.1. Obračunate naknade šteta po vrstama osiguranja:

	(u EUR)	
	2015.	2014.
Auto odgovornost	496,035	353,902
Kasko osiguranje	71,865	65,725
Civil požar	53,917	70,551
Lom mašina	38,326	42,562
Lom stakla	1,376	5,964
Nezgoda	376,298	156,141
Hirurške intervencije	55,735	26,170
Provalna krađa	54,910	25,313
Putno osiguranje	448	11,420
Ostalo	3,318	1,698
	1.152,228	759,446

7. Ostali troškovi, doprinosi i rezervisanja

	(u EUR)	
	2015.	2014.
Troškovi za preventivu	49,126	35,337
Troškovi doprinosa garantnom fondu	35,576	34,505
Troškovi nadzornog organa	20,198	20,466
Troškovi ispravke vrijednosti premije osiguranja	-	129,583
Troškovi saosiguranja	666	-
Troškovi ispravke vrijednosti regresnih potraživanja	33,893	42,777
	139,460	262,668

8. Troškovi sprovođenja osiguranja

	(u EUR)	
	2015.	2014.
Troškovi sticanja osiguranja	700,238	544,328
Promjene u razgraničenim troškovima sticanja osiguranja	(61,082)	(64,074)
Amortizacija	45,675	38,582
Troškovi rada	364,843	301,049
Materijalni troškovi	20,076	30,436
Ostali troškovi usluga	130,239	175,313
Drugi troškovi	74,727	71,449
Umanjenje za prihode od provizije reosiguranja	(46,886)	(36,625)
	1,227,830	1,060,458

8.1. Troškovi sticanja osiguranja

Troškovi sticanja osiguranja za 2015. godinu u iznosu 700,238 € (2014. godine 544,328 €) odnose se na troškove zastupanja i posredovanja u osiguranju, troškove zaposlenih koji rade na pribavi osiguranja, kao i reklamu koja je direktno vezana za pribavu osiguranja.

	(u EUR)	
	2015.	2014.
Troškovi pravnih lica - zastupanje IP	33,240	67,334
Troškovi pravnih lica - provizija na premije	14,295	2,302
Troškovi provizije - bankoosiguranje	-	2,926
Troškovi provizije - bankoosiguranje (smokva)	-	3,263
Troškovi reklame -pribava	304,143	182,299
Troškovi reklame, oglašavanje - pribava	-	9,191
Troškovi reklame, reklamni materijal - pribava	-	3,177
Troškovi reklame, sponzorstvo - pribava	75,000	100,000
Troškovi reklame, propaganda - pribava	-	5,432
Troškovi reprezentacije putem konzumacije-pribava	221	-
Troškovi reprezentacije putem poklona - pribava	9,012	18,965
Troškovi goriva i maziva - pribava	3,481	3,652
Troškovi električne energije	883	-
Troškovi ostalog materijala	95	-
Troškovi mobilne telefonije	1,186	-
Troškovi obrazaca u osiguranju	6,176	9,061
Troškovi zakupa - pribava	9,070	5,944
Troškovi neto zarada - pribava	99,214	59,669
Troškovi poreza na zarade - pribava	15,316	9,305
Troškovi prireza na zarade - pribava	2,295	1,396
Doprinosi na plate	51,131	31,303
Troškovi bruto zarada - Agencija za privremeno zapošljavanje	-	29,109
Troškovi primanja po osnovu ugovora o djelu	75,471	-
Troškovi službenog putovanja	9	-
	700,238	544,328

8.2. Troškovi rada

	(u EUR)	
	2015.	2014.
Troškovi zarada, naknada zarada i ostalih ličnih primanja	185,296	127,070
Porezi na zarade i naknade zarada i prirez porezu na zarade	33,771	26,878
Doprinosi na zarade i naknade zarada	95,970	69,889
Naknade odboru direktora	-	14,795
Troškovi rada - Agencija za privremeno zapošljavanje	-	62,417
Ugovor o djelu	49,806	-
	364,843	301,049

8.3. Materijalni troškovi

	(u EUR)	
	2015.	2014.
Troškovi materijala	8,096	18,107
Troškovi goriva i energije	11,980	12,329
	20,076	30,436

8.4. Ostali troškovi usluga

	(u EUR)	
	2015.	2014.
Troškovi ugovora o djelu	-	40,286
Troškovi intelektualnih usluga	26,717	42,730
Dnevnice i putni troškovi	1,752	7,484
Troškovi platnog prometa i bankarskih usluga	9,606	7,501
Premije osiguranja	3,400	2,749
Troškovi reprezentacije	8,237	17,330
Troškovi reklame i propagande	1,806	1,268
Troškovi održavanja osnovnih sredstava	33,025	21,042
Troškovi PTT usluga	15,020	17,207
Provizije (KHOV, CDA, Montenegroberza)	3,473	8,736
Ostali troškovi usluga	27,203	8,980
	130,239	175,313

8.5. Drugi troškovi

	(u EUR)	
	2015.	2014.
Troškovi članarina	24,395	24,610
Donacije	8,356	5,400
Troškovi poreza koji ne zavise od rezultata	4,019	3,405
Troškovi poreza na premiju osiguranja	20,762	17,055
Troškovi administrativnih taksi	4,924	7,283
Drugi troškovi	12,271	13,696
	74,727	71,449

9. Finansijski rezultat od ulaganja

	(u EUR)	
	2015.	2014.
Prihodi od ulaganja sredstava tehničkih rezervi		
- Prihodi od kamata	50,365	41,226
- Dobici od finansijskih sredstava i finansijskih obaveza	10,904	23,256
- Prihodi od dividendi i drugih udjela u dobitku	1,994	3,969
	<u>63,263</u>	<u>68,451</u>
Rashodi od ulaganja sredstava tehničkih rezervi i matematičke rezerve		
- Rashodi od kamata	-	-
- Gubici kod finansijskih sredstava i finansijskih obaveza	(18,257)	(17,332)
- Negativne kursne razlike	-	(3)
	<u>(18,257)</u>	<u>(17,335)</u>
Neto finansijski rezultat od ulaganja sredstava tehničkih rezervi i matematičke rezerve	<u>45,006</u>	<u>51,116</u>
Prihodi od ulaganja koja se ne finansiraju iz sredstava tehničkih rezervi		
- Prihodi od kamata	-	-
- Pozitivne kursne razlike	-	-
- Prihodi od dividendi i drugih udjela u dobitku	-	-
- Drugi finansijski prihodi	-	-
- Prihodi od ulaganja u investicione nekretnine	2,000	-
- Prihodi od prodaje imovine	2,000	-
- Prihodi po osnovu refundacija	864	16,080
- Naplaćena otpisana potraživanja	60,558	80,626
- Drugi prihodi	19,669	72,843
	<u>83,091</u>	<u>169,549</u>
Rashodi od ulaganja koji se ne finansiraju iz sredstava tehničkih rezervi		
- Rashodi kamata	(29,277)	(25,471)
- Rashodi od umanjenja vrijednosti	-	-
- Rashodi za druge nekretnine	(1,864)	(6,850)
- Novčane kazne i odštete	(1,691)	(36,725)
	<u>(32,832)</u>	<u>(69,046)</u>
Neto finansijski rezultat od ulaganja koja se ne finansiraju iz sredstava tehničkih rezervi	<u>50,258</u>	<u>100,503</u>
Ukupno	<u>95,264</u>	<u>151,619</u>

10. Nematerijalna ulaganja

	(u EUR)		
	Softveri, licence i slična prava	Ostala nematerijalna imovina	Ukupno
Nabavna vrijednost			
Stanje 1. januara 2015. godine	157,400	2,680	160,080
Povećanje	-	-	-
Stanje 31.12.2015. godine	157,400	2,680	160,080
Ispravka vrijednosti			
Stanje 1. januara 2015. godine	137,911	2,680	140,591
Amortizacija	7,267	-	7,267
Stanje 31.12.2015. godine	145,178	2,680	147,858
Sadašnja vrijednost 31. decembra 2015. godine	12,222	-	12,222
Sadašnja vrijednost 31. decembra 2014. godine	19,489	-	19,489

11. Nekretnine i oprema

	(u EUR)			
	Građevinski objekti	Oprema	Objekti u izgradnji	Ukupno
Nabavna vrijednost				
Stanje 1. januara 2015. godine	1,005,318	246,530	39,583	1,291,431
Povećanje – nabavka	-	37,348	-	37,348
Prenos na investicione nekretnine	(251,330)	-	(39,583)	(290,913)
Rashod	-	(8,281)	-	(8,281)
Stanje 31. decembra 2015. godine	753,988	275,597	-	1,029,585
Ispravka vrijednosti				
Stanje 1. januara 2015. godine	45,673	191,308	-	236,981
Amortizacija	9,927	28,482	-	38,409
Prenos na investicione nekretnine	(11,419)	-	-	(11,419)
Rashod	-	(8,281)	-	(8,281)
Stanje 31. decembra 2015.	44,181	211,509	-	255,690
Sadašnja vrijednost 31. decembra 2015. godine	709,807	64,088	-	773,895
Sadašnja vrijednost 31. decembra 2014. godine	959,645	55,222	39,583	1,054,450

Prenos na investicione nekretnine izvršen je na osnovu Odluke Odbora direktora o prenamjeni dijela poslovnog prostora u ulici Josipa Broza Tita - prizemlje površine 97 m².

12. Dugoročna finansijska ulaganja

	(u EUR)	
	2015.	2014.
Dugoročno oročeni depoziti		
- Hipotekarna banka AD, Podgorica	100,000	-
- Nacionalni biro osiguravača Crne Gore	-	500,000
- Atlas banka AD, Podgorica	230,000	200,000
	<u>330,000</u>	<u>700,000</u>
Učešća u kapitalu-Nacionalni biro osiguravača Crne Gore	50,000	50,000
Dugoročna poslovna potraživanja		
- HTP Fjord AD, Kotor	300,000	-
- Iurisprudens doo, Podgorica	150,637	-
	<u>450,637</u>	<u>-</u>
	<u>830,637</u>	<u>750,000</u>

Dugoročni oročeni depozit sa stanjem na dan 31.12.2014. godine, u iznosu 500,000 € odnosio se na sredstva deponovana kao obezbjeđenje garancije po osnovu međunarodne karte osiguranja - zelene karte u korist Nacionalnog biroa osiguravača Crne Gore. Nakon isteka roka važenja garancije, u 2015. godini je izvršeno povlačenje depozita.

Nenamjenski oročeni depozit kod Atlas banke Podgorica iznosi 230.000 €. Sredstva su oročena do 2. januara 2019. godine uz kamatnu stopu od 5,3%.

Sredstva u iznosu od 100.000 € oročena su kod Hipotekarne banke AD, Podgorica na period od 2 godine sa dospelcem 29.09.2017. godine. Kamatna stopa iznosi 2,75 % na godišnjem nivou.

Učešća u kapitalu drugih pravnih lica sa stanjem na dan 31. decembra 2015. godine u iznosu 50.000 € predstavljaju ulaganje u osnivački kapital Nacionalnog biroa osiguravača Crne Gore.

Dugoročna potraživanja od H.P. Fjord AD Kotor koja su na dan 31.12.2015. godine iskazana u iznosu 300,000 €, odnose se na prenijeta sredstva u iznosu od 500.000 € po Ugovoru o zajmu od 12.12.2013. godine. Aneksom ugovora broj 4 od 25.12.2015. godine zajmoprimac se obavezuje da ispalti navedeni iznos u pet jednakih godišnjih rata, od kojih je prva rata u iznosu od 100.000 € dospjela za plaćanje (i naplaćena) 31.12.2015. godine, a poslednja (peta) rata dopijeva za plaćanje 31.10.2019. godine.

Tekuće dospjeće u 2016. godini iskazano je u okviru kratkoročnih potraživanja (Napomena 16), tako da dugoročni dio na dan 31.12.2015. godine iznosi 300.000 €. Radi obezbjeđenja potraživanja po zajmu zaključen je ugovor o zalozi 11.700 akcija Swiss osiguranja (SWIO) nominalne vrijednosti 42,6806 (broj OVP 1814/2013 od 12.12.2013. godine). Aneksom broj 4 Ugovora o zalozi zaključenog 25.12.2015. godine konstatovano je da zbog umanjenja nominalne vrijednosti akcija, ukupan broj založenih akcija odgovara sadašnjoj vrijednosti 93.600 akcija nominalne vrijednosti 5,3351 €. Ugovorom je predviđeno da ukoliko se zajam ne bude vratio u ugovorenom roku ugovor se raskida i zajam se naplaćuje iz zaloge.

Potraživanja od zastupnika u osiguranju "Iurisprudens" doo, Podgorica iznosi 150,637 € (2014. godine potraživanje je iskazano u okviru kratkoročnih potraživanja i iznosilo je 331,283 €). Društvo je zastupniku odobrilo plaćanje duga u ratama i iz tog razloga je potraživanje iskazano kao dugoročno.

13. Investicione nekretnine i oprema koji nijesu namijenjeni za neposredno obavljanje djelatnosti

	(u EUR)	
	2015.	2014.
Objekti namijenjeni za izdavanje	526,222	238,767
Oprema data u zakup	10,750	17,053
	536,972	255,820

Investicione nekretnine-objekti, odnose se na poslovne prostore u ulici Novaka Miloševa, dio poslovnog prostora u ulici Josipa broza Tita i stan, namijenjeni za izdavanje.

Promjene na investicionim nekretninama u toku godine bile su sljedeće:

	(u EUR)	
	Objekti	Oprema
Početno stanje	238,767	17,053
Povećanje	7,960	561
Prenos sa investicija u toku – stan (Napomena 11)	39,583	-
Povećanje-prenos sa nekretnina (Napomena 11)	239,912	-
Prodaja opreme za tehnički pregled	-	(5,000)
Amortizacija opreme date u zakup	-	(1,864)
	526,222	10,750

14. Kratkoročna finansijska ulaganja

	(u EUR)	
	2015.	2014.
Hartije od vrijednosti namijenjene trgovanju	158,045	170,685
Ostala kratkoročna finansijska ulaganja	1,570,000	775,000
	1,728,045	945,685

14.1. Hartije od vrijednosti namijenjene trgovanju

		(u EUR)	
	Učešće	2015.	2014.
Hartije od vrijednosti namijenjene trgovanju- u zemlji:	%		
Prva banka Crne Gore AD, Podgorica	0,07	14,397	17,237
HTP "Mimoza" AD, Tivat	0,16	6,416	8,075
Crnogorski Telekom AD, Podgorica	0,01	18,775	19,737
Institut „Simo Milošević“ AD, Igalo	0,03	2,496	2,808
AD Kombinat aluminijuma Podgorica	0,03	1,962	1,962
HTP „Ulcinjaska rivijera“ AD, Ulcinj	0,02	3,690	1,937
Fond zajedničkog ulaganja „Eurofond“ AD, Podg.	0,02	1,323	896
Montenegroberza AD, Podgorica	0,35	6,457	6,459
Fond zajedničkog ulaganja „Mig“ AD, Podgorica	0,02	586	586
OIF Eurofond AD Podgorica		398	350
Željeznička infrastruktura CG AD, Podgorica	0,001	58	59
Prenos AD, Podgorica		-	3,927
Podgorički broker	19,64	92,367	92,367
		148,924	156,400
HOV namijenjene trgovanju- u inostranstvu:			
Dunav Re AD, Beograd, Srbija	0,24	9,120	14,285
		158,045	170,685

Napomene na stranama 7 do 35 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja

14.2. Ostala kratkoročna finansijska ulaganja

Ostala kratkoročna finansijska ulaganja se odnose na depozite kod banaka u zemlji oročene na period do godinu dana.

	Dospjeće	Kamatna stopa %	2015.	(u EUR) 2014.
Hypo Alpe Adria Bank AD, Podg.	2.11.2016.	2,00	220,000	200,000
Hypo Alpe Adria Bank AD, Podg.	11.12.2016.	2,00	65,000	65,000
Komercijalna banka, AD, Budva	31.03.2016.	0,50	50,000	50,000
Komercijalna banka, AD, Budva	31.03.2016.	0,10	200,000	200,000
Atlas banka AD, Podgorica	23.10.2016.	3,50	100,000	50,000
Hipotekarna banka AD, Podgorica	14.09.2016.	2,00	50,000	100,000
Hipotekarna banka AD, Podgorica	2.04.2016.	1,40	100,000	60,000
Hipotekarna banka AD, Podgorica	3.11.2016.	2,00	100,000	50,000
NLB Montenegrobanka AD Podgorica	21.03.2016.	2,00	200,000	-
NLB Montenegrobanka AD Podgorica	27.02.2016.	1,00	50,000	-
NLB Montenegrobanka AD Podgorica	2.02.2016.	0,05	100,000	-
Crnogorska komercijalna banka AD	28.09.2016.	1,50	175,000	-
Prva banka Crne Gore AD	31.01.2016.	2,20	70,000	-
Prva banka Crne Gore AD	31.12.2015.	2,60	90,000	-
			<u>1,570,000</u>	<u>775,000</u>

15. Gotovinska sredstva

	2015.	(u EUR) 2014.
Žiro račun	60,647	47,870
Devizni račun	2	16
Blagajna	429	495
Ostala novčana sredstva	233	1,145
	<u>61,311</u>	<u>49,526</u>

16. Potraživanja iz poslovnih odnosa

	2015.	(u EUR) 2014.
Potraživanja iz neposrednih poslova osiguranja	929,948	908,703
Minus: Ispravka vrijednosti potraživanja po osnovu premija	(450,691)	(510,067)
	<u>479,257</u>	<u>398,636</u>
Potraživanja za premiju saosiguranja	9,476	6,669
Potraživanja po osnovu šteta iz reosiguranja	31,776	53,677
Potraživanja po osnovu prava na regres	266,588	118,592
Ispravka vrijednosti potraživanja po osnovu prava na regres	(75,488)	(42,777)
Potraživanja iz specifičnih poslova	219,817	868,707
Potraživanja za kamatu	109,577	173,581
Potraživanja po osnovu preplaćenog poreza na dobit	18,207	18,207
Ostala potraživanja	108,337	63,421
	<u>1,167,547</u>	<u>1,658,713</u>

Napomene na stranama 7 do 35 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja

16.1. Promjene na obezvrjeđenju potraživanja iz neposrednih poslova osiguranja i regresnih potraživanja u toku 2015. godine:

	(u EUR)	
	2015.	2014.
Stanje 01. januara	552,844	511,264
Obezvrjeđenje u toku godine	33,893	172,360
Naplaćeno u toku perioda	(60,558)	(80,626)
Otpis potraživanja	-	(50,154)
	<u>526,179</u>	<u>552,844</u>

17. Udio reosiguravača u tehničkim premijama

	(u EUR)	
	2015.	2014.
Udio reosiguravača u prenosnim premijama	47,263	38,932
Udio reosiguranja u rezervisanjima za nastale prijavljene štete	1,531	15,511
	<u>48,794</u>	<u>54,443</u>

18. Aktivna vremenska razgraničenja

	(u EUR)	
	2015.	2014.
Razgraničeni troškovi pribave		
- Troškovi zarada i naknada zarada	93,017	49,606
- Ostali troškovi sprovođenja osiguranja	174,541	156,870
	<u>267,558</u>	<u>206,476</u>

Društvo je izvršilo razgraničenje troškova pribave osiguranja, shodno Članu 102 Zakona o osiguranju, u skladu sa učešćem prenosnih premija na dan 31. decembra 2015. godine u ukupnim fakturisanim premijama osiguranja tokom godine. Kao osnovicu za razgraničenje Društvo je koristilo ukupan iznos troškova pribave osiguranja.

19. Kapital i rezerve

	(u EUR)	
	2015.	2014.
Akcijski kapital	3,000,003	3,000,003
Rezerve iz dobiti	39	39
Revalorizacione rezerve	139,612	139,612
Prenesena neraspoređena dobit ranijih godina	25,984	-
Neraspoređena dobit tekuće poslovne godine	17,081	25,984
	<u>3,182,719</u>	<u>3,165,638</u>

19.1. Struktura akcijskog kapitala na dan 31. decembra 2015. godine prikazana je u sledećoj tabeli:

	31.decembra 2015.			31. decembra 2014.		
	Broj akcija	Nominalna vrijednost	Učešće %	Broj akcija	Nominalna vrijednost	Učešće %
Pravna lica						
Fjord AD, Kotor	363,978	1,941,850	64,7282	363,978	1,941,850	64,7282
Labović Vukašin	72,057	384,429	12,8143	72,057	384,429	12,8143
ZIF „Eurofond“ AD, Podgorica u transformaciji	62,646	334,221	11,1406	62,646	334,221	11,1406
Vineks KO DOO	33,270	177,498	5,9165	33,270	177,498	5,9165
Barović Tanja	9,880	52,710	1,757	9,880	52,710	1,757
Duvanski kombinat–u stečaju AD, Podgorica	7,191	38,365	1,2788	7,191	38,365	1,2788
Ostali akcionari	13,295	70,930	2,3643	13,295	70,930	2,3643
	562,317	3,000,003	100,00	562,317	3,000,003	100,00

Nominalna vrijednost jedne akcije na dan 31.decembra 2015. godine iznosi 5,3350 €, (31.12.2014. godine 5,3350 €). Akcije Društva su obične (redovne) akcije sa pravom glasa. Akcije Društva se kotiraju na Montenegroberzi u Crnoj Gori. Tržišna vrijednost akcija Društva na dan 31.12.2015. godine iznosi 78,9900 € (31.12.2014. godine 78.9900 €). Akcijama Društva poslednji put se trgovalo na berzi 1.03.2010. godine.

19.2. Struktura garantnog kapitala je sledeća:

	(u EUR)	
	2015.	2014.
Osnovni kapital		
Akcijski kapital	3.000.003	3.000.003
Ostale rezerve iz dobiti	39	39
Umanjenje za nematerijalnu imovinu	(12,222)	(19,489)
Dopunski kapital		
Revalorizacione rezerve	34,912	41,531
Dio neraspoređene dobiti iz prethodnih godina	25,984	-
	3,048,716	3,022,084

Društvo sa stanjem na dan 31.12.2015. godine ispunjava sve uslove kapitalne adekvatnosti iz čl. 21, 98 i 98a Zakona o osiguranju.

Garantni kapital na dan 31. decembra 2015. godine iznosi 3,048,716 € i veći je za 48,716 € od iznosa akcijskog kapitala propisanog Zakonom o osiguranju.

Društvo je dužno da izračunava marginu solventnosti u skladu sa Pravilnikom o načinu obračuna margine solventnosti i da u svom poslovanju obezbijedi da margina solventnosti uvijek bude u visini koju je utvrdio regulatorni organ. Kapital Društva je veći od margine solventnosti za 798,716 €.

U skladu sa zakonskim propisima najmanje jedna trećina garantne rezerve (1,016,239 €) treba da bude plasirana u oblike deponovanja i ulaganja utvrđene članom 90 Zakona o osiguranju. Na dan 31.12.2015. godine Društvo ima pokriće jedne trećine sredstava kapitala propisanim oblicima aktive i to u iznosu 1,144,375 €.

20. Bruto tehničke rezerve

	(u EUR)	
	2015.	2014.
Bruto prenosne premije	1,089,685	774,077
Bruto rezervisanja za nastale prijavljene štete	130,878	243,769
Bruto rezervisanja za nastale i neprijavljene štete	484,607	255,431
Bruto rezervisanja za troškove likvidacije šteta	36,741	39,428
	1,741,911	1,312,705

20.1. Prenosne premije

	(u EUR)	
	2015.	2014.
Prenosna premija obaveznog osiguranja od autoodgovornosti	769,380	498,999
Prenosna premija ostalih osiguranja	320,305	275,077
	1,089,685	774,076

U skladu sa čl. 93. Zakona o osiguranju („Sl. list RCG“, br. 78/06, 19/07 i 45/12), Društvo sa stanjem na dan 31.12.2015. godine u cjelosti ima pokriće sredstava tehničkih rezervi oblicima imovine propisane članom 90 Zakona o osiguranju i Pravilnikom o deponovanju i ulaganju sredstava tehničkih rezervi i sredstava kapitala društva za osiguranje („Sl. list CG“, br. 46/13 od 2.10.2013. godine).

21. Kratkoročne obaveze

	(u EUR)	
	2015.	2014.
Kratkoročne obaveze iz neposrednih poslova osiguranja	-	15,368
Kratkoročne obaveze za premije iz saosiguranja i reosiguranja	85,158	72,705
Kratkoročne obaveze za udjele u iznosima šteta	585	-
Druge kratkoročne obaveze iz poslova osiguranja	34,029	23,357
Kratkoročne obaveze prema zaposlenima	14,768	12,824
Druge kratkoročne obaveze	39,097	43,725
Kratkoročne obaveze iz finansiranja		
- tekuće dospjeće dugoročnih kredita	79,507	63,746
- kratkoročni revolving kredit (kamata 9%, rok 6 mjeseci)	87,357	50,000
	340,501	281,725

22. Dugoročne obaveze iz finansiranja i poslovanja

	(u EUR)	
	2015.	2014.
Dugoročni krediti		
- Atlas banka	227,772	291,517
- S-LEASING doo, Podgorica	23,180	-
	250,952	291,517
Minus: Tekući dio dugoročnih obaveza	79,507	63,746
	171,445	227,772

Dugoročne obaveze iz finansiranja i poslovanja koje su na dan 31.12.2015. godine iskazane u iznosu 171,445 € (2014. godine 227,772 €) odnose se na:

- Obavezu prema Atlas banci AD Podgorica po Ugovoru o kreditu za tekuću likvidnost i refinansiranje kreditnog duga od 2.12.2013. godine. Kredit je odobren u iznosu 350,000 €, sa rokom otplate od 60 mjeseci (do 2.12.2018. godine) i kamatnom stopom od 9% godišnje.

Sredstva obezbjeđenja vraćanja kredita (Aneks II ugovora o dugoročnom kreditu od 18.12.2015. godine) su ovlašćenja da Banka može izdati naloge za naplatu na teret žiro računa Swiss osiguranje AD Podgorica i deset blanko mjenica sa klauzulom bez protesta, sa mjeničnim ovlašćenima.

- Obavezu prema S-LEASING doo, Podgorica po osnovu kupovine dva putnička vozila- Ugovori o lizingu br. 3264/15 od 21.04.2015. godine i 3265/15 od 24.04.2015. godine. Lizing je odobren sa rokom vraćanja 60 mjeseci i kamatnom stopom EURIBOR 3-mjesečni + 8%.

23. Doprinos za preventivu

Na dan 31.12.2015. godine fond za preventivu iznosi 5 € (2014. godine 7,962 €).

24. Transakcije sa povezanim pravnim licima

Pravna lica se tretiraju kao povezana ukoliko jedno pravno lice ima mogućnost kontrolisanja drugog pravnog lica ili mogu bitno uticati na poslovanje, odnosno rezultate poslovanja drugog lica.

Priroda odnosa između onih povezanih lica sa kojima je Društvo ušlo u transakcije većeg obima ili sa njima ima značajnija neizmirena salda na dan 31. decembra 2015. godine je prikazana u tabeli niže.

24.1. Salda i transakcije sa povezanim pravnim licima Društva na dan i za godinu završenu 31. decembra 2015. i 2014. godine su kao što slijedi:

	(u EUR)	
	<u>2015.</u>	<u>2014.</u>
Aktiva		
Učešća u kapitalu lica koja su akcionari Društva		
Eurofond AD, Podgorica	1,323	1,246
Potraživanja po osnovu premija		
- Od akcionara Društva - HTP Fjord AD, Kotor	54,497	25,269
- Od lica u kojima akcionari Društva imaju učešće u kapitalu		
Bjelasica Rada AD, Bijelo Polje	7,765	1,668
AD Solana Bajo Sekulić u stečaju, Ulcinj	26,879	26,879
AD Izbor AD u stečaju, Bar	2,955	4,221
Ostala potraživanja		
HTP Fjord AD, Kotor	400,000	518,920
	<u>493,419</u>	<u>578,203</u>
Pasiva		
Osnovni kapital		
Eurofond AD, Podgorica	334,221	334,221
HTP Fjord AD, Kotor	1,941,849	1,941,849
Ukupno pasiva	<u>2,276,070</u>	<u>2,276,070</u>

24.2. Transakcije sa povezanim pravnim licima - prihodi i rashodi

	(u EUR)	
	<u>2015.</u>	<u>2014.</u>
Prihodi		
Prihodi po osnovu premija osiguranja		
- od akcionara Duštva		
HTP Fjord AD, Kotor	27,221	25,613
- Od lica u kojima akcionari Društva imaju učešće u kapitalu		
Bjelasica Rada AD, Bijelo Polje	-	1,368
	<u>27,221</u>	<u>26,981</u>
Dobici od svođenja hartija od vrijednosti na fer vrijednost		
Eurofond AD, Podgorica	427	56
Ukupno prihodi	<u>27,648</u>	<u>27,037</u>
Rashodi	<u>-</u>	<u>-</u>
Neto prihodi	<u>27,648</u>	<u>27,037</u>

24.3. Naknade rukovodstvu

Naknada koja se isplaćuje rukovodstvu za usluge izvršene u toku redovnog radnog vremena, a obuhvataju isključivo platu po ugovoru, za godinu koja završava na dan 31.decembra 2015. godine iznosi 86.515 € (2014. godine 82,769 €).

25. Sudski sporovi

Društvo sa stanjem na dan 31.12.2015. godine vodi određeni broj sudskih sporova koji se smatraju uobičajenim za ovu vrstu poslovanja, uključujući i sporove po osnovu odštetnih zahtjeva prema različitim polisama osiguranja izdatim od strane Društva. Premda se sa sigurnošću ne mogu predvidjeti efekti i ishodi ovih sporova, rukovodstvo Društva smatra da, uzimajući u obzir iznose rezervisanih sredstava za takve sporove u toku ili naknadne potencijalne odštetne zahtjeve, ishodi sporova u toku ili podnijetih odštetnih zahtjeva, kao i onih koji eventualno predstoje protiv Društva, vjerovatno neće imati materijalno značajne negativne efekte na finansijsko stanje ili rezultate poslovanja Društva.

26. Mišljenje aktuara

Društvo je angažovalo ovlaštenog aktuara koji je u skladu sa Pravilnikom o sadržaju mišljenja ovlaštenog aktuara („Sl. List CG“ br. 51/08) izdao izvještaj, odnosno zaključno mišljenje o finansijskim izvještajima Društva za period od 1. januara do 31. decembra 2015. godine koje navodimo dalje u tekstu:

Konačne ocjene mišljenja ovlaštenog aktuara

1. Ukupna bruto premija osiguranja u 2015. godini iznosila je 2.852.822,53 €, što je za 39,83% više u odnosu na 2014. godinu.

2. Raspoređivanje fakturisane premije izvršeno je u skladu sa Pravilnikom društva o maksimalnim stopama režijskog dodatka. Obračunati režijski dodatak iznosi 709.869,22 €. Troškovi sprovođenja osiguranja iznose 1.227.830,07 € i za 517.960,85 € su veći od režijskog dodatka.

Troškovi sprovođenja osiguranja u 2015. godini, osim režijskog dodatka, pokriveni su i iz ostalih izvora u iznosu 208.809,69 € tako da nepokriveni dio sprovođenja osiguranja iznosi 309.151,16 €.

Pokrivenost troškova sprovođenja osiguranja povećana je na 57,82 % sa 48,165 koliko je iznosila na kraju 2014. godine.

Društvo je uprkos većim troškovima sprovođenja osiguranja u odnosu na režijski dodatak raspolagalo izvorima sredstava za uredno pokriće obaveza za isplatu šteta i ugovorenih iznosa po osnovu ugovora o osiguranju. U narednom periodu Društvo bi trebalo da nastavi sa započetom racionalizacijom troškova, kako ne bi ugrozilo sigurnost poslovanja.

3. Na 31.12.2015. godine kapital i garantni kapital Društva iznose 3.048.716,55 €. Društvo ispunjava uslove kapitalne adekvatnosti propisane Zakonom o osiguranju. Kapital Društva veći je od margine solventnosti koja iznosi 2.250.000 €. Garantni kapital veći je od 1/3 margine solventnosti. Garantni kapital veći je od iznosa minimalnog akcijskog kapitala za 48.716,55 €. Visina kapitala je dovoljna sa aspekta obezbjeđenja sigurnosti i stabilnosti poslovanja.

Društvo je obezbijedilo pokriće 1/3 kapitala propisanim oblicima aktive u iznosu 1.144.375,39 €.

4. Na dan 31.12.2015. godine Društvo ima pokriće bruto tehničke rezerve propisanim oblicima aktive u iznosu od 1.741.910,37 €.

5. Društvo je u 2015. godini sprovodilo osiguranja za koja ima dozvolu i za koja je registrovano.

6. U sprovođenju osiguranja Društvo je primjenjivalo usvojene uslove i tarife osiguranja, koje je donio nadležni organ Društva po pribavljenom mišljenju ovlaštenog aktuara i na taj način obezbijedilo osnove za sigurno i stabilno poslovanje.

7. Društvo je sprovodilo osiguranje po tehnologiji koja je kompjuterizovana, sa savremenim i pouzdanim softverima.

8. Društvo je dostiglo visok stepen ažurnosti u likvidaciji redovnih šteta od 97,10% (2014. godine 86,38%) i sve vrijeme je bilo likvidno i solventno prema osiguranicima, dok je kod sudskih šteta podiglo stepen rešavanja na 66,67% (2014. godine 17,35%) i taj trend treba da nastavi.

9. Obračun prenosnih premija je izvršen u skladu sa Pravilnikom društva, po metodu „pro rata temporis“.

10. Rezervisanje za nastale prijavljene i nastale neprijavljene štete izvršeno je u skladu sa Pravilnikom Društva i važećom regulativom u iznosu od 652.225,46 €. Učešće ukupnih rezervacija šteta (za nastale prijavljene, nastale neprijavljene, bez troškova) u tehničkoj premiji iznosi 38,74 % i veće je u odnosu na prošlu godinu za 5,3 procentnih poena. Na osnovu urađene run-offanalize za nastale prijavljene i za nastale neprijavljene štete, kao i dodatne analize po svakom predmetu pojedinačno možemo zaključiti da su rezervacije za štete na 31.12.2014. godine bile potcijenjene. Napominjem da rezerve za nastale neprijavljene štete kod autoodgovornosti nijesu potcijenjene. Društvo je u odnosu na 31.12.2014. godine uvećalo IBNR za 86%. Takođe uvećane su rezervacije u sudskim predmetima koje su uzrokovale potcijenjenost na 31.12.2014. godine.

11. Ukupna bruto i neto kvota šteta je pozitivna u svim vrstama osiguranja.

12. Društvo je u poslovnoj 2015. godini ostvarilo dobit iz poslovanja u iznosu od 17.080,90 €.

ZAKLJUČAK

Imajući u vidu da su aktuarske pozicije na koje ovlašćeni aktuar daje mišljenje u skladu sa Zakonom i propisima donijetim na osnovu Zakona, te da su u skladu sa aktima Društva, ekonomskim načelima, pravilima aktuarske struke i struke osiguranja i da obezbjeđuju likvidnost, očuvanje vrijednosti imovine i garantuju trajnu stabilnost i solventnost u poslovanju dajem **POZITIVNO MIŠLJENJE** na finansijski izveštaj Društva za poslovnu 2015. godinu.